

Wykazy mieszczan toruńskich pożyczających pieniądze na zapłaty dla Ulryka Czerwonki w okresie wojny trzynastoletniej

Krzysztof Kopiński
Instytut Historii i Archiwistyki
UMK Toruń

Edycje źródeł rachunkowych do dziejów wojny trzynastoletniej z Archiwum Państwowego w Toruniu mają już swoją długoletnią tradycję. W 1937 r. pierwszą z ksiąg z zasobu tego archiwum udostępnił drukiem Leon Koczy w ramach serii „Źródła do dziejów wojny trzynastoletniej”¹. Dwie kolejne księgi w tej samej serii zostały opublikowane w latach sześćdziesiątych ubiegłego stulecia przez Karolę Ciesielską, Irenę Janosz-Biskupową i Antoniego Czacharowskiego². Wykaz broni palnej i innego sprzętu wojennego wysłanego przez Toruń w okresie wojny trzynastoletniej opublikował także Marian Biskup³. W ostatnich latach zainteresowanie wydawaniem toruńskich źródeł z okresu wojny trzynastoletniej było równie duże⁴. W pewnej mierze

¹ *Księga Theudenkusa*, wyd. L. Koczy, Toruń 1937 (Fontes Towarzystwa Naukowego w Toruniu (dalej cyt.: Fontes TNT) 33, Źródła do dziejów wojny trzynastoletniej, t. 1).

² *Księga długów miasta Torunia z okresu wojny trzynastoletniej*, wyd. K. Ciesielska, I. Janosz-Biskupowa, Toruń 1964 (Fontes TNT 55, Źródła do dziejów wojny trzynastoletniej, t. 2); *Księga żołdu Związku Pruskiego z okresu wojny trzynastoletniej 1454–1466*, wyd. A. Czacharowski, Toruń 1969 (Fontes TNT 61, Źródła do dziejów wojny trzynastoletniej, t. 3).

³ M. Biskup, *Wykaz broni palnej i innego sprzętu wojennego wysłanego przez Toruń w okresie wojny trzynastoletniej (1454–1466)*, *Zapiski Historyczne* 31(1966), z. 1, s. 81–94.

⁴ A. Radziwiński, J. Tandecki, *Katalog dokumentów i listów krzyżackich oraz dotyczących wojny trzynastoletniej z Archiwum Państwowego w Toruniu*, t. 2: (1454–

kontynuacją szeroko nakreślonego przez L. Koczego planu wydawniczego była również publikacja księgi kamlarii miasta Torunia z lat 1453–1495⁵. Nie został jednak do tej pory zrealizowany postulat wydania następnych tomów „Źródeł do dziejów wojny trzynastoletniej”. Publikowane w tym miejscu wykazy mieszczan toruńskich nawiązują do idei przedstawionej przez L. Koczego i podjętej przez wymienionych wyżej historyków po drugiej wojnie światowej⁶.

Powstanie przygotowanych do druku spisów związane jest z osobą Ulryka Czerwonki z Ledecza w Czechach, który od 1454 r. był zaciężnym krzyżackim. W tym samym roku brał udział w bitwie pod Chojnicami, następnie po zajęciu Tczewa został jednym z jego dowódców. Na początku 1455 r. zdobywał Działdowo pod dowództwem wielkiego komtura Ulryka von Isenhofen. Wiosną 1455 r. przebywał na zamku malborskim i został wówczas mianowany zastępcą Bernarda Szumborskiego, głównodowodzącego wojsk zaciężnych w Prusach. Wraz z innymi dowódcami domagał się od Krzyżaków spłaty należności za żołd. W tym czasie nawiązał kontakty ze stroną polską. Prowadzone rokowania nie przyniosły rezultatów ze względu na wygórowane warunki finansowe stawiane przez Czerwonkę. Przełom nastąpił w pierwszych miesiącach 1456 r., kiedy to Czerwonka odbył narady z Janem Gruszczyńskim, biskupem włocławskim, w Gdańsku, a następnie z doradcami Kazimierza Jagiellończyka w Grudziądzu. Wynikiem przeprowadzonych rozmów było wstępne ustalenie spłat długów Krzyżaków przez stronę polską. W kwietniu 1456 r. Czerwonka zajął Zamek Wysoki w Malborku. W lecie tego roku kontynuował narady ze stroną polską w Toruniu w sprawie zapłaty należności zaciężnym. Układ dotyczący spłaty zaległego żołdu został zawarty w Toruniu w dniach 15–16 sierpnia. W listopadzie 1456 r. Czerwonka wraz ze swoimi

---

1510), Warszawa 1998; *Księga ławnicza Starego Miasta Torunia (1456–1479)*, wyd. K. Kopiński, J. Tandecki, Toruń 2007 (Fontes TNT 99).

⁵ *Księga kamlarii miasta Torunia z lat 1453–1495*, wyd. K. Kopiński, K. Mikulski, J. Tandecki, Toruń 2007 (Źródła do dziejów średniowiecznego Torunia, cz. 3).

⁶ We wstępach do wydawnictw źródłowych podkreślano konieczność przygotowania do druku wykazów z Katalogu I, sygn. 1780 „Verzeichnis der Darleiher von 2045 mrc. 20 sc. zur Bezahlung des Herrn Ulrich Czirwonka” (*Księga długów*, s. VII; *Księga żołdu*, s. VIII).

zaciężnymi otrzymał pierwszy zadatek od strony polskiej. Na początku 1457 r. układał się ze stroną polską w sprawie ostatniej raty zaległego żołdu do 17 kwietnia 1457 r. W czerwcu został sporządzony akt przekazania zamków i miast Malborka, Hawy i Tczewa stronie polskiej. Czerwonka tytułem uznania swych zasług otrzymał od króla Kazimierza Jagiellończyka nadania starostw w Świeciu i Golubiu, a następnie także w Malborku⁷.

Publikowane wykazy są przechowywane w zasobie Archiwum Państwowego w Toruniu w zespole Akta miasta Torunia. Spisy powstały najprawdopodobniej w latach 1456–1457, kiedy to odbywały się spłaty należności dla zaciężnych reprezentowanych przez Ulryka Czerwonkę. Przygotowane do druku źródło zawiera wykazy mieszczan, którzy pożyczyci pieniądze na zapłatę dla Ulryka Czerwonki. Obok poszczególnych osób podawane są sumy, które zostały przez nich wyłożone. Jedną z kwot przekazano zaciężnym z pieniędzy należących do toruńskiego kościoła św. Jakuba. Część osób dała Ulrykowi Czerwonce także zboże, ryby, konie i kusze. Kolejna z sum została wypłacona przez mieszczan toruńskich wspólnie z Rudolfem Feldstetem z Gdańska. Udostępniane źródło zawiera informacje, że niektóre z kwot były wypłacane również innym zaciężnym, w tym m.in. Nachwalowi Burchardowi.

Na kopercie, w której przechowywano w archiwum wydawane przekazy źródłowe, znajduje się dawna sygnatura 844. W latach 1879–1880 źródło to zostało wpisane do Katalogu I dokumentów i listów pod sygnaturą 1780. Spisy zostały sporządzone na pięciu współcześnie ponumerowanych ołówkiem kartach papierowych o różnych rozmiarach:

– karta 1 – 188x317 mm, występuje na niej znak wodny w postaci krzyża z prętem, odwrocie karty jest niezapisane;

---

⁷ M. Biskup, *Czerwonka Oldrzych, Ulryk (ok. 1410–1465)*, [w:] *Słownik biograficzny Pomorza Nadwiślańskiego*, red. S. Gierszewski, Gdańsk 1992, t. 1: A-F, s. 278–280; K. Górski, *Czerwonka Ulryk z Ledec*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, Kraków 1938, t. 4, s. 356–357; W. Rautenberg, *Der Verkauf der Marienburg 1454–1457*, [w:] *Studien zur Geschichte des Preussenlandes. Festschrift für Erich Keyser zu seinem 70. Geburtstag dargebracht von Freunden und Schülern*, hrsg. v. E. Bahr, Marburg 1963, s. 119–150; tenże, *Einwirkungen Böhmens auf die Geschichte des Ordenslandes Preußen im späten Mittelalter*, *Zeitschrift für Ostforschung* 22 (1973), s. 687–692.

- karta 2 – 221x315 mm, złożona do formatu dudki (dwie strony niezapisane);
- karta 3 – 158x202 mm, widoczny jest fragment znaku wodnego w postaci krzyża z prętem;
- karta 4 – 224x321 mm, ma znak wodny w postaci głowy wołu zwieńczonej krzyżem zakończonym gwiazdą, karta wskutek przedarcia na zgięciach została podzielona na dwie części;
- karta 5 – 220x317 mm, złożona do formatu dudki (dwie strony niezapisane).

W przygotowaniu tekstu wykazów do druku wykorzystano projekt instrukcji wydawniczej A. Wolffa⁸ (stąd też pochodzą niektóre symbole graficzne zastosowane w edycji) i wskazówki opracowane przez W. Heinmeyera⁹. Oparto się też na zasadach wypracowanych przez K. Górskiego i M. Biskupa, a stosowanych przy edycji *Akt Stanów Królewskich*¹⁰. Skorzystano również z doświadczenia zdobytego przy przygotowywaniu do druku *Księgi kamlarii miasta Torunia z lat 1453–1495*¹¹.

---

⁸ A. Wolff, *Projekt instrukcji wydawniczej dla pisanych źródeł historycznych do połowy XVI wieku*, *Studia Źródłoznawcze*, t. 1, 1957, s. 155–184.

⁹ W. Heinmeyer, *Richtlinien für die Edition mittelalterlichen Amtsbücher*, [w:] *Richtlinien für die Edition Landesgeschichtlicher Quellen*, hrsg. v. W. Heinmeyer, Marburg-Köln 1978, s. 18–23.

¹⁰ Zob. *Akta Stanów Prus Królewskich*, wyd. K. Górski, M. Biskup, t. 1–2, Toruń 1955–1957 (Fontes TNT 41 i 43).

¹¹ *Księga kamlarii*, passim.

TEKST ŹRÓDŁOWY

1456–1457 [?]

WYKAZY MIESZCZAN TORUŃSKICH POŻYCZAJĄCYCH PIENIĄDZE I PRZEKAZUJĄCYCH ŻYWNOSĆ, KONIE I KUSZE ZACIĘŻNYM REPRESENTOWANYM PRZEZ ULRYKA CZERWONKĘ*

Archiwum Państwowe w Toruniu, Akta miasta Torunia, Dokumenty i listy, Kat. I, sygn. 1780, 5 kart papierowych.

[k. 1] Dyse nochgeschreiben haben geld gelegen czu beczalen hern Vlrich Czirwonken¹ und sullen widdebeczalunge nemen us der czeise. Her Symon Belkow² 100 mr. geringes. Her Johan Rawze³ 24 gld., facit ^a40 mr^a ^b3 fird. 3 sol.^b Her Andris Weigil⁴ 89 1/2 mr. Her Mathis Teschner⁵ 212^c gld. und 10 mr., facit summa 351^d 1/2 mr. 24 sol. geringes, dorin sint komen 80 gld. von Herman Pape⁶.

---

* Zastosowano następujące skróty: fird. – firdung; gld. – gulden; mr. – marc, mark; s. – sancti; sc. – scotus; sol. – solidus.

^{a-a} *Nadpisane i wstawione zgodnie ze znakiem pisarskim w miejscu l-44 mr.-l i niżej l-39 mr.-l.*

^{b-b} *Wyrazy dopisane niżej, wstawiono do tekstu źródła zgodnie ze znakiem pisarskim.*

^c *Cyfra poprawiona.*

^d *W środku cyfry l-80-l.*

¹ Ulryk Czerwonka z Ledecza w Czechach, zaciężny krzyżacki, potem polski, starosta malborski, golubski i kowalewski.

² Simon Belkaw, ławnik staromiejski (1435–1436), rajca (1436–1458), burmistrz (1458–1460): R. Czaja, *Urządnicy miejscy Torunia. Spisy*, Toruń 1999, cz. 1: *do roku 1454*, nr 588, 313, s. 196; K. Mikulski, *Urządnicy miejscy Torunia. Spisy*, Toruń 2001, cz. 2: *1454–1650*, nr 62, 5, s. 187; R. Skowrońska-Kamińska, *Elita polityczna Starego Miasta Torunia w latach 1440–1454*, *Rocznik Toruński* 27 (2000), s. 65 n.

³ Johann Reusse, ławnik staromiejski (1454–1455), rajca (1455–1462), burmistrz (1462–1473): K. Mikulski, *Urządnicy*, nr 282, 76, 8, s. 205.

⁴ Andreas Weigel, ławnik staromiejski (1445–1447), rajca (1447–1469): R. Czaja, *Urządnicy*, nr 616, 332, s. 223; K. Mikulski, *Urządnicy*, nr 68, s. 213.

⁵ Matthias Teschner, ławnik staromiejski (1443–1444), rajca (1444–1461), burmistrz (1461–1464): R. Czaja, *Urządnicy*, nr 613, 326, s. 234; K. Mikulski, *Urządnicy*, nr 67, 7, s. 212; R. Skowrońska-Kamińska, *Elita polityczna*, s. 65 n.

⁶ Herman Pape, członek rady przybocznej (1454–1455), ławnik staromiejski (1456–1462, 1466–1471), † po 1477: K. Mikulski, *Urządnicy*, nr 286, 1009, s. 203.

Pawl Fegenhelm 100 mr.^e
Mathis Corith⁷ 24 mr.
Hans Crwze 150 mr.
Hans von der Brucke⁸ 77 1/2 mr.
Her Jacob Gorteler⁹ 91 mr.
Her Bartusch Stolle¹⁰ 48 mr.
Her Hobler^f 24 mr.
Augustin Bogener 30 mr.^g
Jacob Michelis von seiner und Joachim Czirenbergen¹¹ und Hans Anshelms wegen 445 gld. 20 groschen, facit 807 1/2 mr.
Hans Weldiger 50 gld. und 8 mr., facit in summa 93 mr.
Pawel Barbirer 11 gld., facit^h 18 1/2 mr. 12 sol.
Summarum 2045 mr. 20 sc. 4 sol.
Faciunt 1100ⁱ gld.//
[k. 2] Deze nochgeschreben haben geld gelegen czu der beczalunge hern Vlrich Czirwonken und eczliche vortreten.
Her^j Symon Belkow 100 mr. geringes.
Her Johan Rawze 24 gld., facit 40^k mr. ^l3 fird. 3 sol.^l vor 2 pferde vortreten.
Her Andris Weigil 89 1/2 mr.

---

^e *Na prawym marginesie dopisano: tenetur 5 mr.*

^f *Wyraz poprawiony.*

^g *Niżej /-Hans Weldiger 50 gulden und 10 breth-/.*

^h *Niżej pieczęć Archiwum Toruńskiego z XIX w.*

ⁱ *Cyfra poprawiona.*

^j *Wcześniej znak pisarski w postaci: +. Niżej niewielka pozioma kreska.*

^k *Cyfra poprawiona.*

^l *Wyrazy dopisane pod wersem, wstawiono do tekstu źródła zgodnie ze znakiem pisarskim.*

⁷ Matthias Korith, ławnik staromiejski (1440–1457), członek rady przybocznej (1454–1455), żył jeszcze w 1462 r.: R. Czaja, *Urzędnicy*, nr 603, s. 209; K. Mikulski, *Urzędnicy*, nr 272, 1004, s. 197.

⁸ Johann von der Brücke (de Ponte), ławnik staromiejski (1457–1459), rajca (1459–1495): K. Mikulski, *Urzędnicy*, nr 288, 83, s. 188.

⁹ Jacob Gurteler, rajca nowomiejski (1456–1464): K. Mikulski, *Urzędnicy*, nr 80, s. 193.

¹⁰ Bartholomaeus (Bartusch) Stolle, rajca nowomiejski (1456–1472/3): K. Mikulski, *Urzędnicy*, nr 79, s. 210.

¹¹ Joachim Czirenberg, ławnik staromiejski (1461–1468): K. Mikulski, *Urzędnicy*, nr 296.

Her Mathis Teschner 190 gld., doryn sint komen 80 gld. von Herman Pape wegen vortreten, iczlichen^m gld. vor ⁿ1 1/2 mr. 12 sol.ⁿ
Item noch 10 mr. vor 2 tonen hering.
Item noch 11 gld.
Hans^o Krwze 150 mr. geringes.
Pawl^p Fegenhelm 50 mr. geringes.
Item noch 3 leste korn czu 15 mr.
Item dorczu 5 mr., facit 100 mr., das korn wart vorkouft czu 14 1/2 mr.
Mathis^q Corith 24 mr. geringes.
Hans von der Brucke 5 leste korn czu 15 1/2 mr., facit 77 1/2 mr., das korn wart vorkouft czu 14 1/2 mr.^r//
Her^s Jacob Gorteler 91 mr. von der kirchengelden s. Jacobi.
Hans^t Hobler 24 mr. geringes.
Her^u Bartusch Stolle 48 mr. geringes.
Augstin^v Bogener 2 leste korn czu 15 mr., das wart vorkouft czu 14 1/2 mr.
Item Hans Anshelm ^w245 gld. 20 groschen^w vortreten, facit.
Item Hans Weldiger 50 gld., facit.
Item 8 mr. von Weissepeters wegen.
Item^x Hans Bogener 5 armbroste czu 11 fird., facit 13 mr. 3 fird., nos tenetur 11 mr. 1 fird.
Jacob Michelis mit ^yJoachim Czirenberg^y 200 gld.^z//

^m Niżej /-facit-/.

ⁿ⁻ⁿ Dopisane niżej, wstawiono do tekstu źródła zgodnie ze znaczeniem w miejscu /-7 fird. czu rechen-/. Obok wyrazu mr. znak pisarski odsyłający do /-minus 3 sol.-/.

^o Wcześniej znak pisarski w postaci: +.

^p Wcześniej znak pisarski w postaci: +.

^q Wcześniej znak pisarski w postaci: +.

^r Niżej pieczęć Archiwum Toruńskiego z XIX w. W prawym dolnym rogu karty dopisano ołówkiem: 1780.

^s Wcześniej znak pisarski w postaci: +.

^t Wcześniej znak pisarski w postaci: +.

^u Wcześniej znak pisarski w postaci: +.

^v Wcześniej znak pisarski w postaci: +.

^{w-w} Wyrazy dopisane wyżej, wstawiono do tekstu źródła zgodnie ze znaczeniem w miejscu /-248 gulden-/.

^x Wcześniej znak pisarski w postaci: +.

^{y-y} Wyrazy dopisane niżej, wstawiono do tekstu źródła zgodnie ze znaczeniem.

^z Niżej /-Item Rudolff Velsteten 233 gulden, facit 562 1/2 mr. 12 sol.-/. Liczba 233 nadpisana w miejscu /-333-/.

[k. 3] Her Vlrich Czirwonka ist schuldig dysen nochgeschreiben kowfflewten, das geld hat der rath vortreten iglichen gld. vor 1 1/2 mr. und 12 sol.

Czum^{aa} ersten Hans Anselmo 235 gld. und 6 schok, dy machen 10 gld. und 20 groschen.

Item^{ab} Herman Pape 80 gld.

Item^{ac} hern Johan Rawzen 24 gld.

Item^{ad} Hans Weldiger 50 gld.

Item^{ae} hern Mathis Teschner 110 gld. uff Georgii^{af} [23 IV].

^{ag}Item 5 armbrost iglichs vor 11 fird., facit 13 mr. 3 fird., facit 8 gld. 3 groschen^{-ag}.

Item geantwort Nachwal¹² und Clementi an bereytem gelde.

Czum ersten 150 gld. ungerische an golden.

Item 241 mr. an prusschem gelde.

Item noch 100 mr. an prusschem gelden^{ah}.

Item vortreten Rudo[lf]ff Velsteten¹³ 333 gld.

Item^{ai} M. Teschner¹⁴ vor hering 5 gld. 30 groschen^{aj}./

---

^{aa} Na marginesie pozioma kreska zachodząca na pierwszą literę wyrazu.

^{ab} Na marginesie pozioma kreska zachodząca na pierwszą literę wyrazu.

^{ac} Na marginesie pozioma kreska zachodząca na pierwszą literę wyrazu.

^{ad} Na marginesie pozioma kreska zachodząca na pierwszą literę wyrazu.

^{ae} Wcześniej znak pisarski w postaci: +.

^{af} Niżej pozioma linia wykonana inkaustem oddzielająca kolejne zapisy.

^{ag-ae} Wyrazy napisane 5 wersów niżej, umieszczono w tekście źródła zgodnie ze znakami pisarskimi. Na marginesie pozioma kreska zachodząca na pierwszą literę wyrazu Item. Następnie /-Summa vortreten 518 gulden und 23 groschen-/ przy czym obie liczby były poprawiane.

^{ah} Niżej pozioma linia wykonana inkaustem oddzielająca kolejne zapisy.

^{ai} Na marginesie pozioma kreska zachodząca na cały wyraz oraz przekreślająca znajdujący się na marginesie znak pisarski w kształcie litery: O.

^{aj} U dołu karty widoczne ślady kolejnych zapisów, które są nieczytelne wskutek obcięcia karty. Odczytano jedynie wyraz: geringes.

¹² Identyczny z Nachwalem Burchardem, zaciężnym (M. Biskup, *Trzynastoletnia wojna z zakonem krzyżackim 1454–1466*, Warszawa 1967, s. 798).

¹³ Rudolf Feldstete, ławnik (1455), rajca (1457), sędzia (1464) i burgrabia Głównego Miasta Gdańska (1485–1487): J. Zdrenka, *Rats- und Gerichtspatriziat der Rechten Stadt Danzig*, Tl. 1: 1342–1525, Hamburg 1991, s. 261; tenże, *Die Danziger Burgrafen 1457–1792/93*, Hamburg 1989, s. 38 n.

¹⁴ Matthias lub Martin Teschner.

[k. 3v] ^{ak}Item vortreten von Weisse Peters^{-ak}
Hans Weldiger 8 mr., facit 5 gld. minus 10 groschen.
Sammel 5 1/2 mr., facit 3 gld. 8 groschen.
Zarwechter 2 1/2 mr., facit 1 gld. 16 groschen.
Zateler 1 gld., facit 1 1/2 mr. 12 sol.^{al}
Winther 3 mr. facit 1 gld. 26 groschen.
Pawl Barbirer 11 gld.
Summa 26 gld. minus 9 groschen.
Item vorterten ken^{am} den andern kowflewten.
Summa 424 gld. 19 groschen.
Item 400 gld. mit bereiten gelde bezalt.
Summa etc. 1050^{an} gld. 10 groschen vortreten und bezalt mit Rudloff
[s] Velstet, das sint 200 gld.//
[k. 4v] Vom gelegenen gelde von den burgern czu der bezalunge hern
Czirwonken //
[k. 4] Disse nochgeschreben haben geld gelegen zczu der bezalunge
hern Vlrichs Czirwonken unde sullen widdirbezalunge nehmen us der
czeise etc.
Her Symon Belkow 100 mr. geringes.
Her Johan Rawze 24 golden, facit 40 mr. 3 fird. 3 sol.
Her Andris Weigil 89 1/2 mr.
^{ao}Her Mathis Teschner 212 gld. und 10 mr. prusch., doryn sint komen
dy 80 gld. von Herman Pape wegen, das macht in summa 351 1/2 mr.
24 sol.^{-ao}
Pawl Vegenhelm 100 mr.^{ap}
Mathis Corith 24^{aq} mr.
Hans Krwze 150 mr.
Hans von der Brucke 77 1/2 mr.

---

^{ak-ak} Wyrazy podkreślone linią wykonaną inkaustem.

^{al} Niżej /-Ruchynne 2 1/2 mr., facit 1 gulden 16 groschen. Cleyne Paul 37 groschen-/.

^{am} Wyraz poprawiony.

^{an} Liczba poprawiana, wcześniej: 1039.

^{ao-ao} Tekst połączony klamrą znajdującą się na lewym marginesie. Obok na prawym marginesie dopisano arbaskimi cyframi: 370 mr. [s] 24 sol.

^{ap} Obok na marginesie dopisano: tenetur 5 mr.

^{aq} Wcześniej pionowa kreska.

Her Jacob Gorteler 91 mr.
Her Bartsch Stolle 48 mr.
Hans Hobler 24 mr.
Augstin Bogener 30 mr.
Jacob Michelis, Joachim Cziremberch und Hans Anshelm czusampne
445 gld. 20 groschen, facit 807 1/2 mr. prusch^{ar}.
^{as}-Hans Weldiger 50 gld. und 8 mr., facit in summa 93 mr.^{-as}
Pawl^{at} Barbirer 11 gld. facit 18 1/2 mr. 12 sol.^{au}
Summa summarum 2045 mr. 20 sc. 4 sol. prusch geringes^{av}.
[k. 5] Item disse nochgeschreben vortreten von Weissepeters wegen.
Meister^{aw} Pawl Barbirer 11 gld.
Sammel 5 1/2 mr.
Dem Zarwechter 2 1/2 mr.
Dem Zateler 1 gld., facit 1 1/2 mr. 12 sol.
Der Ruchinne 2 1/2 mr.
H.¹⁵ Winther 3 mr.
Cleine Pawl 37 groschen.
Hans Weldiger 8 mr.^{ax}
[k. 5v] Item geandwort Nachval und Clementi von hern Vlrichs wegen.
Czum ersten 241 mr. prusch.
Item 77 ungerische gld.
Item 73 ungerische gld.
Item 100 mr. prusch.
Item 84 mr. prusch.
Item 13 mr. 3 fird. an 5 armbrosten.//

---

^{ar} *Obok dopisano cyframi arabskimi: 860.*

^{as-as} *Tekst połączony klamrą znajdującą się na lewym marginesie.*

^{at} *Niżej dopisano: C ar.*

^{au} *Niżej dopisano cyframi arabskimi: 418 mr. Poniżej pieczęć Archiwum Toruńskiego z XIX w.*

^{av} *Niżej dopisano pośrodku karty cyframi arabskimi: 2064 [s] mr. 24 sol.*

^{aw} *Wyżej /- Meister Pawl Barbirer 11 gld.-/.*

^{ax} *Niżej pieczęć Archiwum Toruńskiego z XIX w.*

¹⁵ *Być może Habundius.*